

	3.May	10.May	Değişim		3.May	10.May	Değişim
BIST-100 Endeksi	93.946	88.533	-% 5,8 ▼	EUR/USD	1,1200	1,1233	% 0,3 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%22,87	%24,36	149 bp ▲	USD/TL	5,9531	5,9757	% 0,4 ▲
Türkiye 5 Yıllık CDS	435	484	49 bp ▲	EUR/TL	6,6828	6,7262	% 0,6 ▲
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	1.083	1.033	-% 4,6 ▼	Altın (USD/ons)	1.279	1.286	% 0,5 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,53	%2,46	-7 bp ▼	Petrol (USD/varil)	71,4	71,5	% 0,0 ▲

bp: baz puan

Geçtiğimiz hafta küresel piyasaların gündeminde ticaret savaşına ilişkin gelişmeler yer aldı. ABD Başkanı Trump'ın Çin'den ithal edilen ürünlere yönelik yeni gümrük vergileri getirileceğini açıklaması ve taraflar arasında görüşmelerin devam ettiği günlerde ilave gümrük vergisi uygulamasının yürürlüğe girmesi küresel piyasalarda ticaret savaşını endişelerini artırdı. Bu gelişmeye ek olarak İran'ın nükleer anlaşma kapsamındaki taahhütlerinden bazılarını yerine getirmeyeceğini açıklaması küresel piyasaları olumsuz yönde etkiledi. Yurt içinde ise YSK'nın İstanbul seçiminin iptaline karar vermesinin ardından yurt içi piyasalarda volatilitenin arttığı gözlemlendi.

Ticaret savaşını endişeleri piyasaları olumsuz yönde etkiledi.

Geçtiğimiz hafta ABD Başkanı Donald Trump'ın Çin mallarına ilişkin gümrük vergilerini artıracaklarını açıklamasının ardından, taraflar arasında hafta içinde yapılan görüşmelerde anlaşma sağlanamayacağına yönelik endişeler arttı. ABD'nin Çin'den ithal edilen 200 milyar USD tutarında ürüne uyguladığı gümrük vergisini %10'dan %25'e yükselten karar, görüşmelerin sürdüğü Cuma günü yürürlüğe girdi. Buna ek olarak, Trump 325 milyar USD tutarındaki ürün üzerinden %25'lik ek vergi alınmasına yönelik çalışmaların da başladığını duyurdu. Müzakereler sonucunda ABD ile Çin arasında bir anlaşmaya varılmazken, iki ülke başkanının Haziran sonunda gerçekleşecek G-20 zirvesinde bir araya gelebileceği ifade edildi. Ticaret savaşına yönelik yoğun haber akışının izlendiği haftada borsa endeksleri küresel ölçekte aşağı yönlü bir seyir izledi.

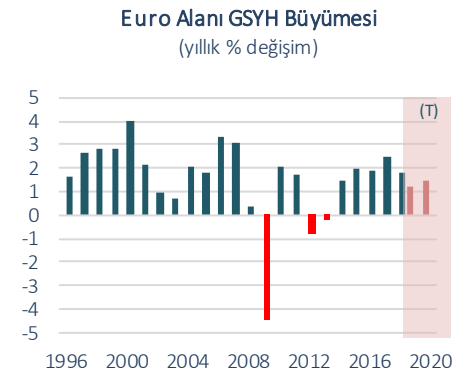
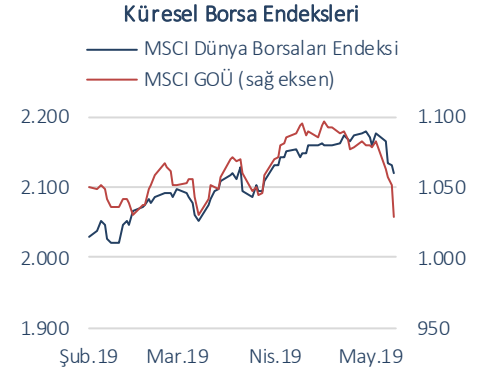
İran nükleer anlaşma kapsamındaki taahhütlerinden vazgeçti.

İran, 2015 yılında imzalanan nükleer anlaşma kapsamındaki taahhütlerinden bazılarını yerine getirmeyi bırakacağını açıkladı. İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ABD'nin anlaşmadan çekilmesinin ardından anlaşmada yer alan İngiltere, Fransa, Almanya, Çin ve Rusya'nın İran'ın petrol ve bankacılık sektörlerini korumaya yönelik sözlerini 60 gün içinde yerine getirmedikleri takdirde zenginleştirilmiş uranyum seviyesini arttırmaya başlayacaklarını ifade etti. Trump da İran'ın açıklamalarının ardından ülkenin demir, çelik, bakır ve alüminyum ihracatına yönelik yeni yaptırımlar getiren başkanlık kararnamesini imzaladı. Ayrıca Trump, İran'ın yaklaşımını değiştirmemesi durumunda daha fazla adım atma tehdidinde bulundu. İran'ın petrol dışı en büyük ihracat gelirlerinden olan demir, çelik, bakır ve alüminyum sektörleri, ülkenin ihracatının %10'unu oluşturuyor.

Avrupa Komisyonu Euro Alanı büyümesini aşağı yönlü revize etti.

Avrupa Komisyonu yılın ikinci Avrupa Ekonomik Tahminleri raporunu yayımladı. Komisyon 2018'de %1,9 oranında büyüyen bölge ekonomisinin 2019 yılında %1,2 (Şubat tahmini: %1,3) büyüyeceğini öngörürken, 2020 yılı büyümesini 0,1 puan düşürerek %1,5 olarak belirledi. Avrupa Komisyonu'nun 2019 ve 2020 yılları için enflasyon tahmini ise %1,4 düzeyinde bulunuyor. Raporda, bölgenin en büyük ekonomisi ve Türkiye'nin en önemli ticaret ortağı olan Almanya ekonomisine dair 2019 yılı büyüme tahmini %1,1'den %0,5'e indirilirken, 2020 tahmini %1,7'den %1,5'e revize edildi.

Çin'in dış ticaret fazlası daraldı.

Kaynak: Datastream

Çin’de Nisan ayında ihracat yıllık bazda %2,3’lük artış beklentisine karşılık %2,7 gerilerken, ithalat dört aylık düşüşün ardından Nisan’da %4 oranında yükseldi. Bu dönemde 35 milyar USD olması beklenen Çin’in dış ticaret fazlası 13,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Ülkede, Nisan ayı yıllık tüketici enflasyonu %2,5 ile son altı ayın en yüksek seviyesine ulaşırken, üretici enflasyonu da %0,9 ile beklentilerin üzerinde açıklandı. İthalattaki artış ve enflasyondaki yukarı yönlü seyir ülkede ekonomik aktiviteyi destekleme yönünde atılan adımların iç talep tarafında sonuç verdiğine işaret etti.

Cari açık Mart ayında beklentilerin altında...

Cari işlemler açığı, geçen yılın Mart ayına göre 4,1 milyar USD azalarak 589 milyon USD oldu. Böylece, 12 aylık kümülatif cari işlemler açığı 12,8 milyar USD ile 2009’dan bu yana en düşük seviyesine geriledi. Mart ayında doğrudan yatırımlar ile portföy yatırımları kalemlerindeki sermaye girişleri ve rezervlerdeki azalış cari açığın finansmanına katkı sağladı. Diğer yatırımlar ve net hata noksan kalemlerinde ise sermaye çıkışı kaydedildi.

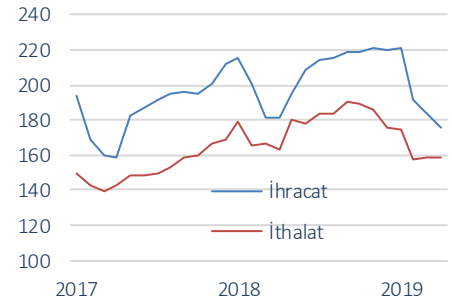
Yurt içi piyasalar...

ABD ve Çin arasındaki ticaret savaşına ilişkin artan endişelerin yanı sıra İstanbul seçimlerine ilişkin belirsizliğin de etkisiyle hafta içinde yurt içi piyasalarda oynaklığın arttığı izlendi. YSK’nın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iptaline ve 23 Haziran’da yenilenmesine karar vermesinin ardından yurt içine yönelik risk iştahının azalmasıyla USD/TL hafta içinde 6,24 düzeyini aştı. Hafta içinde BIST-100 endeksi 90 bin düzeyinin altına inerken, 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faiz oranı da %25 düzeyine yaklaştı. Türkiye’nin 5 yıllık CDS primleri 500 düzeyine yaklaştı. Perşembe günü **TCMB’nin attığı adımların** da etkisiyle USD/TL kuru aşağı yönlü bir seyir izleyerek haftayı 5,98 düzeyinden tamamladı. BIST-100 endeksi haftalık bazda %5,8 oranında gerilerken, 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faizi Cuma gününü %24,4 düzeyinden tamamladı. [i](#)

Bu haftanın gündemi...

Bu hafta küresel piyasalarda ve yurt içinde yoğun bir veri gündemi takip edilecek. Euro Alanı’nda büyüme verileri ve ABD’de iktisadi faaliyetin seyrine yönelik öncü göstergeler ön plana çıkarken; yurt içinde sanayi üretimi, bütçe ve istihdam verileri yakından izlenecek. Yurt içinde ayrıca, Hazine’nin gerçekleştireceği tahvil ihraçları da piyasaların odağında olacak.

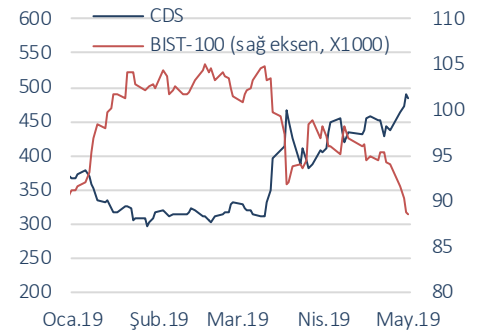
Çin Dış Ticaret Göstergeleri
(milyar USD, 3 aylık ortalama)

Cari Açık
(milyar USD, 12 aylık kümülatif)

CDS ve BIST-100 Endeksi

Veri Gündemi

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
13 Mayıs	TR Ödemeler Dengesi, Cari Açık	Mart	589 milyon USD (G)	733 milyon USD
	TR Kuponsuz Devlet Tahvili İhracı (12 ay vadeli)	Mayıs	-	-
	TR Kuponlu Devlet Tahvili İhracı (5 yıl vadeli)	Mayıs	-	-
14 Mayıs	TR Sanayi Üretim Endeksi (yıllık değişim)	Mart	-	-%5,1
	Euro Alanı Sanayi Üretim Endeksi (yıllık değişim)	Mart	-%1,0	-%0,3
	TR Değişken Faizli Devlet Tahvili İhracı (6 yıl vadeli)	Mayıs	-	-
15 Mayıs	TR Sabit Kuponlu Devlet Tahvili İhracı (2 yıl vadeli)	Mayıs	-	-
	TR Bütçe Dengesi	Nisan	-	-24,5 milyar TL
	Euro Alanı GSYH Büyüme (yıllık)	1. Çeyrek	%1,2	%1,2
	ABD Perakende Satışlar (aylık değişim)	Nisan	%0,2	%1,6
	ABD Sanayi Üretim Endeksi (aylık değişim)	Nisan	%0,2	-%0,1
16 Mayıs	TR İşsizlik Oranı	Şubat	-	%14,7
	TR Hazine İç Borç Ödemesi	Mayıs	17,3 milyar TL	-
17 Mayıs	ABD Konut Başlangıçları	Nisan	1,215 milyon adet	1,139 milyon adet
	Euro Alanı TÜFE, nihai (yıllık değişim)	Nisan	%1,7	%1,7

(G) Gerçekleşme

Kaynak: TÜİK, Datastream

Sektörlerdeki Gelişmeler

Lisanssız YEKDEM üretim tesislerinde kurulu güç üst sınırı artırıldı.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinde lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf tutulacak kurulu güç üst sınırı 1 MW'den 5 MW'ye çıkarıldı. Ayrıca, lisanssız elektrik üretim yönetmeliği bu kapsamda üretim yapan gerçek ve tüzel kişilerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yapmaları esas olacak şekilde yenilendi.

Ham çelik üretimi azalırken, ihracatı arttı.

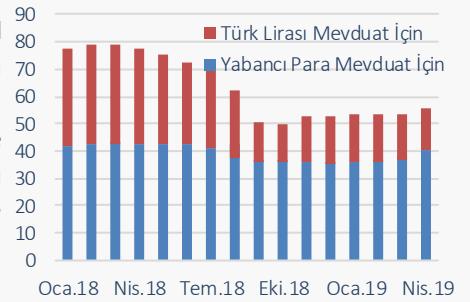
Türkiye'nin ham çelik üretimi yılın ilk çeyreğinde yıllık bazda %14,5 oranında azalarak 8,2 milyon oldu. Sektörün toplam ihracatı ise aynı dönemde %15,5 artışla 5,8 milyon tona ulaştı. Bu dönemde sektörün ithalatı %35,2 daralarak 2,7 milyon tona geriledi. Sektörde geçtiğimiz yılın ilk çeyreğinde %118 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, bu yılın aynı döneminde %183'e yükseldi. Öte yandan, yurt içinde ağırlıklı olarak hurda demire dayalı üretim yapılıyor olsa da sektörde girdi maliyetlerini etkilemesi açısından demir cevheri fiyatlarındaki gelişmeler yakından takip ediliyor. ABD'nin Çin'e ve İran'a yönelik yaptırımlarına bağlı olarak Mayıs ayı başında 90 USD düzeyinde bulunan demir cevherinin ton fiyatının önümüzdeki dönemde 100 USD düzeyini aşabileceği öngörülmüyor.

i Neden Önemli ?

TCMB 9 Mayıs'ta, yurt içi finansal piyasalarda yaşanan gelişmeleri dikkate alarak 1 hafta vadeli repo ihalelerine bir süreliğine ara verildiğini duyurdu. TCMB'nin hamlesiyle birlikte halihazırda %24 olan ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinin bu hafta içinde %25,5 düzeyine yakınsaması bekleniyor. Hatırlanacağı üzere TCMB benzer bir adımı 25 Mart'ta atmış, 8 Nisan'dan itibaren haftalık ihalelere yeniden başlamıştı.

TCMB ayrıca, Türk Lirası zorunlu karşılıkların döviz tesis imkânında azami oranın %40'tan %30'a indirildiğini, yabancı para zorunlu karşılıkları ise tüm vadelere 100 baz puan artırdığını açıkladı. Söz konusu adımın finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla atıldığı belirtildi. TCMB tarafından yapılan açıklamaya göre Türk lirası zorunlu karşılıklara ilişkin yapılan değişiklik sonucunda piyasaya 2,8 milyar USD likidite verilmesi ve piyasadaki 7,2 milyar TL tutarında likidite çekilmesi bekleniyor. Yabancı para zorunlu karşılık oranlarında yapılan değişiklik sonucunda ise piyasadaki 3 milyar USD likidite çekileceği hesaplanıyor.

Döviz ve Altın Olarak Tutulan Zorunlu Karşılıklar (milyar USD)

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündođdu
Uzman
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.